

heraanleg van het kruispunt zal een deel van dit complex opnieuw blootgelegd worden.

Steek de parking en de Noordlaan over. Fiets verder via de Veerstraat, vervolgens rechts de Franz Courtenstraat inrijden tot aan het eerste straatje rechts, de Kazernestraat.

13 DE KAZERNE

De Bomvrije kazerne dateert uit 1830 en is de enige van 7 kazernes die min of meer origineel is gebleven, maar helaas in slechte staat verkeert. Oorspronkelijk was het dak bedekt met een laag aarde wat haar 'bomvrij' maakte. De kazerne bevatte 12 slaapzalen voor telkens 39 soldaten, diverse magazijnen, een bakkerij, een keuken, ... Hendrik Conscience vervulde hier zijn legerdienst!

Van hieruit kan je terug via de Kazernestraat, rechtsaf naar de Grote Markt waar onze fietstocht ten einde is.

Af en toe moet je vrij gevaarlijke punten oversteken; we vragen je dan ook met aandrang om daar af te stappen en te voet verder te gaan alsook de verkeersregels te respecteren en, waar aanwezig, zebrapaden te gebruiken.

FIETSEN

langs de vestingen

VU: Elis Verwaeren p/a Stadsbestuur Dendermonde, Franz Courtenstraat 11, 9200 Dendermonde

1 Start van de route: GROTE MARKT

Verlaat de Grote Markt via de Kerkstraat, ter hoogte van de O.-L.-Vrouwkerk sla je links de Prudens Van Duysestraat in.

Sla op het einde van deze straat links af, richting Sas.

2 SAS

Al sinds de middeleeuwen regelt een sluizencomplex de waterstand van de Dender in de stad. De sluizen vervulden ook een militaire rol: door ze op het juiste moment te sluiten of te openen, konden hele gebieden onder water worden gezet.

3 BASTION IX (kazemat school)

Bastion IX bleef relatief goed bewaard en is geïncorporeerd in de basisschool van het Óscar Romerocollege. In de Belgische periode (2de helft 19de eeuw) werd op het plein vóór het bastion een patronenfabriek gebouwd en in de aarden wal van het bastion 16 gewelfde ruimtes. Deze ruimtes worden nu gebruikt als fietsenstallingen en in de patronenfabriek zijn klaslokalen ondergebracht.

Steek via de voetgangersbrug de Oude Dender over en volg deze rechts via de Sint-Jorisgildedijk. Rij rond de Brusselse Forten en via het Nieuw Kwartier terug tot op de Sint-Jorisgildedijk. (Mogelijkheid om in te korten en dit deel weg te laten)

4 BRUSSELSE FORTEN (Bastion VIII)

Bastions 7 en 8 zijn verdwenen, maar de bijhorende lunet bleef wel bewaard. Hier bevinden zich nog enkele bunkers en staan nog steeds noodwoningen uit WOI. Bastion VIII moest plaats ruimen voor het rijk administratief centrum in de jaren '80. De restanten werden beschermd in 2003 en omgevormd tot natuur-educatief centrum.

Rechts fiets je de Begijnhoflaan af en vervolgens neem je de Zuidlaan.

5 ARSENAAL

Het bomvrije arsenaal op je linkerkant dateert van 1828 en is uniek in België. Het heeft 5 zalen op elke bouwlaag. Het gebouw diende voor de opslag van artilleriemateriaal en herbergde op het gelijkvloers ook een smidse.

Neem het rond punt en vervolgens rij je de Leopoldlaan af, je komt voorbij de Brusselse poort en verder bastion V, beiden op je rechterzijde.

6 BRUSSELSE POORT

De Neoklassieke poort is grotendeels opgebouwd met zandstenen, gerecupereerd van de afbraak van de abdij van Affligem. Oorspronkelijk stonden er nog 2 wachthuizen naast, het bomvrije kruitmagazijn op ravelijn 5-6 achter de poort bleef wel bewaard.

7 BASTION V Honky Tonk Jazzclub en de Mechelse Poort

Het vijfhoekige bastion V dateert eveneens uit de Hollandse periode en is goed bewaard. In de kazematten huizen tegenwoordig jeugdhuis ZEB, jazzclub Honky Tonk en binnenkort Citysounds. Het Jazzcentrum was oorspronkelijk een laboratorium waar projectielen met buskruit werden gevuld. Aanvankelijk was het laboratorium veel groter maar het werd tweemaal aangepast.

Eens voorbij de Mechelse Poort vervolg je je weg richting appartementsgebouw Amelinckx. Volg de fietsweg tot aan de wegwijzer "zwembad Olympos", deze weg inrijden. Volg de Kalendijk tot op het einde.

8 KALENDIJK/STADSPARK

In de omgeving van de Kalendijk zijn nog verschillende vestingrestanten te zien: de gracht uiteraard, maar ook een keermuur, een kruitmagazijn,... Bastion 4 was hier gesitueerd, maar werd in de jaren '30 afgebroken om woningen voor de Rijkswacht te bouwen. Het kruitmagazijn van bastion 4 werd in 2002 afgebroken. Op lunet 4-5 werd het zwembad Olympos gebouwd.

Fiets over de viaduct, beneden gekomen neem je de eerste straat rechts, dit is de Emanuel Hielstraat. Deze straat blijven volgen, steek de Van Langenhovestraat over en vervolg de weg via de Volkswelzijnstraat (niet mee-

draaien met de straat), in deze straat rechtdoor rijden en de fietsweg nemen tot in de Achthoek. Op het einde van de Achthoek steek je de Breestraat over en rij je de Resedalaan in. Op deze laan rechts houden en de Moeskouterlaan nemen. Neem links de Kruisstraat en steek de Heirbaan over en vervolgens fiets je rechtdoor de Rozebroekstraat door. Je komt uit op een -T-kruispunt. Ga hier linksaf de Fortstraat in.

9 BATTERIJ 3 (Fort Rozenbroek)

Batterij 3 (1886), ook 't Fort van 't Roosbroek genaamd, werd aangelegd ten zuiden van de spoorlijn Dendermonde-Brussel en beveiligde de zone Dendermondsesteenweg, Heirbaan en de spoorlijn Dendermonde-Brussel. De ondergrondse gewelfde ruimten bleven in een vrij originele staat bewaard. De batterij is omgeven door een ondertussen gereconstrueerde halvemaaanvormige gracht met één centrale brug die toegang verleent tot het hoofdgebouw met centrale rondboogpoort.

De batterij werd in 2010 verworven door de huidige eigenaars die er een prachtige woning in realiseerden. Het Fort werd perfect gerestaureerd en in ere hersteld.

Na even stil te staan aan het Fort Rozenbroek keer je op dezelfde weg terug tot aan de Heirbaan, ga je parking Delhaize voorbij, en sla je de eerste straat rechts in, de Haagstraat. Fiets onder de spoorweg door via de

Korte Haagstraat. Ga rechtdoor op het kruispunt en neem de Smisstraat, op het einde ervan buig je rechtsaf de Torrestraat in, vervolgens over de spoorweg de eerste straat links in rijden en rechts houden in de Winningstraat. Deze straat loopt onder de N41 door. Blijf de Winningstraat volgen tot aan Driebek.

10 BATTERIJ 2 (Fort Driebek)

Batterij 2 (1880), ook 't Fort van de Langestraat genaamd, lag ten noorden van de spoorlijn Dendermonde-Mechelen en beveiligde de zone tussen de Langestraat (de oorspronkelijke heirbaan naar Mechelen) en de Mechelsesteenweg. In het goed bewaard gebleven hoofdgebouw bevinden zich acht gewelfde ruimtes die gebruikt werden als magazijnen voor geschut, projectielen en kruit en als verblijf voor de soldaten en officieren. Fort Driebek is nu een private woning, gelieve dus de tuin niet te betreden.

Sta even stil hier aan het Fort Driebek en vervolg nadien je weg tot op Hoogveld. Op het Hoogveld neem je de eerste straat links, de Geerstraat. Daar sla je af aan de tweede straat links, de Schippersdijk. Op het einde daarvan rij je links de Wolvestraat in tot aan Hoogveld, neem hier de straat rechtsaf op het Hoogveld.

11 BATTERIJ 1 (Hoogveld 5)

Batterij 1 (1879), ook 't Fort van 't Keur genaamd, werd aangelegd ten zuiden van de belangrijke steenweg van Dendermonde naar Baasrode. Ze beveiligde de zone tussen de Schelde en de Bosstraat. In de jaren 1960, bij de uitbouw van het Industrieterrain Hoogveld, diende de batterij te wijken. Enkel het wachtlokaal en de sergeantenwoning bleven bewaard op het terrein van een breekwerf en betoncentrale (Derec, Hoogveld nr 5).

Volg de weg tot aan het rond punt met de Mechelsesteenweg en neem hier rechts de Baasrodestraat, vervolgens rij je de eerste straat schuin links in richting Vlassenbroek. Steeds links aanhouden en Vlassenbroek volgen tot aan het Sint-Gertrudiskerkje. Links van dit kerkje fiets je naar boven tot op de Scheldedijk. Daar rij je linksaf en blijf je de Schelde volgen (ook voorbij de Killeweg). Fiets onder de N47 door langsheen de Schelde. Hier kom je aan de De Bruynkaai.

12 MONNIK MET BEER

Het kleine dakje zichtbaar op de parking is een restant van de monnik met beer, onderdelen van een versterkte sluis. Deze sluis bevond zich naast bastion 2, op de rechteroever van de Dendermonding, waar ze de waterstand van de oostelijke en zuidelijke vestingen regelde. De hele structuur is bewaard onder de grond! Bij de